

Rapportage landelijke belangenbehartiging

1^e kwartaal 2019

Voor u ligt de rapportage landelijke belangenbehartiging van KBO-PCOB over het eerste kwartaal 2019.

Algemeen

Provinciale Statenverkiezingen

Voor het ledenmagazine is een artikel gemaakt over de thema's die er spelen per provincie en die de levens van senioren (kunnen) raken. Het artikel sluit aan op materiaal dat eerder is verschenen.

Koopkracht

Inbreng wetswijziging Abonnementstarief

Voor zorg en ondersteuning (maatwerk) vanuit de gemeente geldt vanaf 1 januari 2019 een Wmo-abonnementstarief. KBO-PCOB is blij met het maximum aan eigen bijdragen van €17,50 per vier weken; het is een mooie eerste stap tegen de stapeling van zorgkosten. Samen met leder(in), Patiëntenfederatie, Per Saldo en LOC vroegen we begin 2019 de Tweede Kamer echter ook om meer maatregelen te treffen tegen de stapeling van zorgkosten. Ten eerste moet begeleiding, dagbesteding en respijtzorg altijd onder het abonnementstarief vallen. Dat is nu niet het geval. De discussie tussen rijk en gemeenten over financiering mag mensen met een zorgvraag niet raken. Ten slotte is er meer nodig voor betaalbaarheid: pak ook de eigen bijdragen en eigen betalingen in de langdurige zorg aan.

De Tweede Kamer sprak nogmaals over het abonnementstarief op 28 maart. KBO-PCOB bundelde wederom de krachten met leder(In), Per Saldo, Patiëntenfederatie en LOC en zond een brief naar de woordvoerders. We benadrukten in de brief twee risico's: verslechtering van het zorgaanbod en financiële achteruitgang voor lagere inkomens.

KBO-PCOB steunt CNV-petitie Een goed pensioen voor iedereen

Een goed pensioen voor iedereen betekent: op tijd kunnen stoppen met werken en dan kunnen rekenen op een fatsoenlijk inkomen. Dat wil vakbond CNV. De vakbond startte een petitie in aanloop naar de landelijke actiedag op 18 maart. KBO-PCOB ondersteunde de petitie en besloot ook mee te doen met de landelijke actie. Deze werd echter afgelast door de aanslag in Utrecht. Eind mei zullen opnieuw landelijke acties plaatsvinden, waarbij KBO-PCOB betrokken is.

Vrouwen en pensioen

Op 31 januari vond de eerste Tafel van Tien Plaats, onder leiding van Manon Vanderkaa. Onderwerp was 'Vrouwen en Pensioenen'. Het was een levendige en interessante meeting. Gereflecteerd werd op actualiteiten, zoals wijzigingen in pensioenwetgeving bij scheiding en het 'klappen' van de onderhandelingen rond het pensioenakkoord. Vrouwen vertelden ons over hoe ze hun pensioen al dan niet hebben geregeld, over levensgebeurtenissen zoals overlijden van de partner en echtscheiding en het effect ervan op pensioenen. En over hoe lastig het vroeger soms was om als vrouw pensioen op te kunnen bouwen. Sommige fondsen gingen zo ver dat er aan vrouwen schriftelijk werd gevraagd om af te zien van aanspraken.

Met alle gevolgen van dien voor het huidige inkomen van de betrokkenen. Al met al een geslaagde bijeenkomst, met goede voeding voor onze landelijke belangenbehartiging.

KBO-PCOB opent Meldpunt Energielasten Senioren

Wie ouder wordt, geeft vaak meer uit aan stookkosten. Een stijging van de energielasten hakt er bij senioren dus harder in. Twee oorzaken zijn hiervoor aan te wijzen: ouderen wonen vaker in verouderde en slecht geïsoleerde huizen en senioren hebben het door medische oorzaken, denk aan een hoge bloeddruk of langzamere bloedcirculatie, vaker kouder. Ze verblijven bovendien gemiddeld langer in hun huis dan jongere groepen. Veel senioren maken zich zorgen over de vraag wie de kosten voor duurzame energie gaat betalen. Wat betekent de stijgende energierekening voor senioren? Vanaf 21 februari konden senioren hun ervaring delen op het Meldpunt Energielasten Senioren. De media besteedden hier ruim aandacht aan, onder andere in dagblad De Telegraaf. En vervolgens leidde ons meldpunt tot concrete maatregelen in Den Haag. Naar aanleiding van het Meldpunt Energielasten Senioren stelde Kamerlid Corrie van Brenk van 50Plus vragen aan de ministers van Economische Zaken en Klimaat en van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. In zijn reactie onderkent minister Eric Wiebes van Economische Zaken en Klimaat dat de energierekening van huishoudens is gestegen. Om de lastenverdeling van de energietransitie evenwichtig te verdelen, heeft het kabinet maatregelen aangekondigd waardoor de belasting op de energierekening voor huishoudens per 2020 aanzienlijk wordt verlaagd.

Aandacht voor armoede en werkloosheid vijftigers en zestigers

Mensen tussen de 55 en 66 jaar lopen het grootste risico op langdurige armoede. Dit heeft meestal te maken met werkloosheid. Dit dringt nog lang niet door tot de politiek. Laat staan dat er al voldoende stevige oplossingen staan voor dit probleem. De Tweede Kamer debatteerde over werk en armoede en nam de inbreng van KBO-PCOB daarin mee. De Tweede Kamer heeft met succes aangedrongen op het in stand houden van de huidige Wet Inkomensondersteuning Oudere Werklozen (IOW), een punt waar KBO-PCOB al jaren om vraagt. Minister Koolmees deed een toezegging aan Kamerlid Chris Stoffer (SGP) tot verlenging van de IOW. Het wetsvoorstel daartoe komt voor de zomer naar de Tweede Kamer. In de woorden van de minister, die wij van harte onderschrijven: "Hiermee wordt de inkomenszekerheid van oudere werklozen vergroot en het vangnet voor deze groep uitgebreid."

Verkennd gesprek TalentPlus

Met een koepel van oudere werkzoekenden, TalentPlus, is een verkennend gesprek gevoerd over mogelijke samenwerking vanuit het gezamenlijke doel om de arbeidsmarkt te verbeteren voor de werkenden, zelfstandigen en werkzoekenden tussen de 55 en 66 jaar.

Zorg, wonen en welzijn

Vaccinatiebeleid

Er gebeurde veel op het terrein van vaccineren

- Op 21 januari vond een rondetafelgesprek plaats over het vaccinatiebeleid. Net als vaccinatiedeskundige dokter Ted van Essen maakt KBO-PCOB zich zorgen over de dalende vaccinatiegraad tegen de griep en het uitblijven van de pneumokokkenprik tegen longontsteking. De vaccinatiegraad onder de (huidige) risicogroepen moet omhoog, door betere voorlichting, inzet van sociale media, tegengaan van onderschatting van de effecten van griep en het wegnemen van angst en wantrouwen tegen het vaccin en vaccinatie. Er moet meer voortvarendheid in de adviezen van de Gezondheidsraad komen, over de aanvullende risicogroepen en over betere vaccins voor specifieke

groepen. De vaccinatiegraad onder zorgverleners moet omhoog naar 100 procent, zodat patiënten niet via hun zorgverleners besmet kunnen raken.

- De Tweede Kamer debatteerde donderdag 14 februari over het vaccinatiebeleid in Nederland. KBO-PCOB vroeg de VWS-woordvoerders van alle politieke partijen om binnen het debat aandacht te besteden aan grieppreventie bij senioren. Eveneens vroegen we om meer tempo te maken met de vaccinatie van ouderen tegen pneumokokken.
- Staatssecretaris Paul Blokhuis van VWS heeft op 26 maart de aftrap gegeven van de zogenaamde Vaccinatiealliantie. De alliantie wil de kennis over vaccinatie verbeteren bij het algemene publiek en bij zorgverleners en bijdragen aan een hogere vaccinatiegraad. Ook KBO-PCOB heeft zich aangesloten.

KBO-PCOB ondertekent petitie: geef mantelzorgers een adempauze

Mantelzorgers zijn onmisbaar en verdienen met regelmaat een adempauze, zonder zorgen en gedoe. Daarom heeft KBO-PCOB-directeur Manon Vanderkaa de mantelzorgpetitie van magazine Margriet en MantelzorgNL ondertekend. Samen met MantelzorgNL trekken we op rond het Pact Ouderenzorg om de positie van mantelzorgers te versterken.

De leden van de Tweede Kamercommissie VWS konden schriftelijk reageren op de brief van minister De Jonge over de te verwachten aankomende rapportages over de contractering van de wijkverpleging. Wij vroegen er aandacht voor dat de zorgvraag van mensen die wijkverpleging ontvangen steeds complexer wordt, terwijl aan de andere kant de wijkverpleging meer en meer gecontracteerd wordt op basis van een gemiddeld tarief per cliënt. Hierdoor zijn mensen met een meer dan gemiddelde zorgbehoefte minder aantrekkelijk voor een zorgaanbieder. Dit leidt tot wachtlijstproblematiek en langer ziekenhuisverblijf dan noodzakelijk.

Actie '40 dagen geen druppel' van start

Op Aswoensdag, 6 maart, is de actie '40 dagen geen druppel' gestart. Die dag ontving wethouder Sociaal Domein van gemeente Driebergen Hans Waaldijk het officiële actiespeldje uit handen van directeur Manon Vanderkaa. Meer dan 10.000 deelnemers in heel Nederland gingen de uitdaging aan om de komende 40 dagen geen druppel alcohol te drinken. Bewustwording rond alcoholgebruik is de onderliggende reden voor de actie en sluit aan bij onze inspanningen rond het preventieakkoord.

Gemengde gevoelens bij KBO-PCOB over kwaliteit verpleeghuiszorg

In aanloop naar het Kamerdebat van donderdag 14 februari over de kwaliteit van de verpleeghuiszorg deelde KBO-PCOB gemengde gevoelens over dit onderwerp. In een brief aan de Tweede Kamer sprak KBO-PCOB enerzijds waardering uit voor de ambities van het kabinet om de kwaliteit van de verpleeghuiszorg te verbeteren. Anderzijds zijn er, gelet op de krapte op de arbeidsmarkt, zorgen over de haalbaarheid van die ambities.

KBO-PCOB Woononderzoek: senioren willen wonen met zorg

De meeste senioren wonen nog steeds niet in een woning die geschikt is voor hun oude dag. Slechts vier van de tien woningen van senioren zijn aangepast voor zorg. De meeste aanpassingen zijn gedaan in de badkamer, zoals beugels en een lage instap voor bad of douche, en in het toilet. Zes van de tien woningen van senioren zijn dus nog niet aangepast voor bewoning op hogere leeftijd. Dit blijkt uit onderzoek van KBO-PCOB naar de woonsituatie en woonwensen van senioren. KBO-PCOB heeft het onderzoek benut in diverse besprekingen in de Tweede Kamer en op het ministerie van VWS rond het programma Langer Thuis.

Steun aan senioren in Lelystad

Ook in de afgelopen maanden hebben we de senioren in Lelystad ondersteund bij hun inspanningen naar aanleiding van het faillissement van het ziekenhuis in Lelystad.. In gesprekken hebben we met hen verkend waar de knelpunten liggen en verkend welke wegen er nog te bewandelen zijn om het verschil te maken.

Nieuwe cliëntondersteuning

Minister De Jonge heeft op 14 januari 2019 aan de Tweede Kamer geschreven dat gesprekken met KBO-PCOB hebben geresulteerd in het besluit om een pilot voor gespecialiseerde intensieve cliëntondersteuning te starten voor nog zelfstandig wonende ouderen met een grote ondersteuningsbehoefte en nauwelijks sociaal netwerk. De uitwerking in gezamenlijk overleg van de betrokken partijen en een aantal gemeenten moest echter nog plaatsvinden. KBO-PCOB heeft hier in maart 2019 over gesproken met het ministerie van VWS. Naar aanleiding hiervan heeft KBO-PCOB een voorstel gedaan voor de versterking van de cliëntondersteuning voor nog zelfstandig wonende ouderen met een grote ondersteuningsbehoefte en nauwelijks sociaal netwerk.

De juiste zorg op de juiste plek

De Tweede Kamercommissie VWS organiseerde op 18 februari a.s. een rondetafelgesprek over *De juiste zorg op de juiste plek*. Onze belangrijkste punt dat we de Kamerleden meegaven: voorkom dat het blijft bij een aantal min of meer losstaande experimenten. Wij stelden voor om binnen *De juiste zorg op de juiste plek* een aantal doelen voor betere ouderenzorg te formuleren en senioren actief te betrekken bij het concretiseren hiervan.

Zingeving

Ministerie VWS omarmt ons manifest 'Waardig ouder worden'

Begin 2017 vonden initiatiefnemers Manon Vanderkaa, Jan Slagter (Omroep MAX) en Gert-Jan Segers (ChristenUnie) dat er meer werk gemaakt moest worden van een samenleving waarin ouderen een volwaardige plaats hebben. Zij stelden een manifest op waar uiteindelijk een groot aantal politieke en maatschappelijke organisaties zich aan verbonden. Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport gaat het manifest 'Waardig ouder worden' in zijn geheel uitvoeren onder dezelfde titel. Tijdens een feestelijke bijeenkomst op 5 maart in Den Haag omarmde minister Hugo de Jonge het manifest. Onder leiding van Ferry Mingelen is teruggeblikt op de afgelopen twee jaar en is met de onthulling van een nieuw beeldmerk voor 'Waardig ouder worden' ook een stap naar de toekomst gezet.

Onderzoek KBO-PCOB wijst uit: Praten over het levenseinde is van groot belang voor senioren

Uit het grote onderzoek van KBO-PCOB over de manier waarop senioren omgaan met het levenseinde, blijkt dat negen op de tien senioren hier regelmatig over nadenken. Driekwart praat er ook met anderen over. Een heldere geest tot het einde toe en het leven in dankbaarheid afsluiten, dat is wat het merendeel van de senioren zichzelf toewenst. Dit blijkt uit een representatief onderzoek onder 1300 senioren. De belangrijkste aanleiding om over het levenseinde na te denken, is het ouder worden zélf, gevolgd door een sterfgeval in de nabije omgeving.

Meer dan acht op de tien senioren hebben weleens nagedacht over een wilsverklaring en de helft daarvan heeft er daadwerkelijk ook een. De onderwerpen die het meest voorkomen in de wilsverklaring zijn: niet-reanimeren, stoppen met behandeling in bepaalde situaties,

beslissingsbevoegdheid door anderen, het gebruik van sedatie zoals morfine en orgaandonatie. We gebruiken de resultaten in de belangenbehartiging.

Euthanasie en dementie

KBO-PCOB nam op 20 maart 2019 deel aan een rondetafelbijeenkomst van de artsenfederatie KNMG over euthanasie en dementie. Aan de hand van een aantal vragen vroegen we de focusgroep mee te denken over de input voor dit gesprek. De KNMG neemt onze inbreng mee in een zorgvuldig traject, dat zal uitmonden in een advies aan de leden van de KNMG.

Goede geestelijke zorg

Als het gaat om goede geestelijke zorg is de rol van vrijwilligers essentieel. In de afgelopen maanden hebben we verschillende overleggen gevoerd om met het ministerie en collega-organisaties te verkennen hoe we die rol van vrijwilligers op een goede manier kunnen borgen. We hebben verschillende voorstellen gedaan en kijken met alle betrokken partijen naar de volgende stap die gezet moet worden, zodat ook senioren zelf merken wat de impact is van beleid op dit terrein.

Digitalisering

KBO-PCOB actief tijdens E-healthweek 2019

In de zorg wordt digitale ondersteuning steeds normaler; ICT-toepassingen zullen de zorg steeds verder gaan ondersteunen. Deze e-health oplossingen bieden ook voor ouderen veel mogelijkheden. In het kader van de nationale e-Healthweek, die in de week van 21 tot 25 januari gehouden werd, organiseerde KBO-PCOB voor tientallen ouderen een succesvolle 'ontdekkingsbijeenkomst' als kick-off van de TeaHealthTour 2019. Ook topambtenaar van VWS Eric Gerritsen was aanwezig.

Tijdens de bijeenkomst konden senioren kennismaken met slimme apps, technologieën toepasbaar voor thuis en diverse andere e-health-mogelijkheden. Er waren veel vrijwilligers aanwezig, die de informatie zullen delen met andere senioren.

KBO-PCOB steunt motie voor contant geld in apotheken

Contant betalen bij apotheken moet blijvend mogelijk gemaakt worden. Daarover dienden Kamerleden Joba van den Berg (CDA) en Simon Geleijnse (50Plus) onlangs een motie in bij de Tweede Kamer. Op 5 maart is over die motie gestemd. KBO-PCOB steunde deze motie en deed samen met de Consumentenbond, Anbo, Ieder(in), NOOM, NVOG en Patiëntenfederatie Nederland een oproep aan politieke partijen. KBO-PCOB is blij dat de motie van CDA en 50Plus om contant geld te behouden in de apotheken is aangenomen. Hierdoor blijft de mogelijkheid bestaan voor klanten om contant te betalen.

Onderzoek van KBO-PCOB: vijf redenen waarom senioren niet internetten

Onze maatschappij gaat er steeds vaker van uit dat iedereen internet heeft. Het klopt dat senioren bezig zijn met een grote inhaalslag, maar ruim een derde (35%) van de 75-plussers gebruikt geen internet en dreigt daardoor buiten de boot te vallen. KBO-PCOB besloot deze groep – via een papieren enquête – te vragen waarom zij niet internetten en werd overstelpt met reacties.

Vijf heldere redenen kwamen naar voren. Senioren vinden het (1) te moeilijk, voelen zich (2) te oud of (3) te zwak. Daarnaast denken ze (4) internet niet nodig te hebben, het kan immers op een andere manier. Ten slotte hebben senioren (5) geen vertrouwen in het internet. Alternatieven voor digitale oplossingen blijven dus wel nodig. Het onderzoek wordt gebruikt in de belangenbehartiging.

Veiligheid

Bouwregelgeving

Op 20 februari stond in de Tweede Kamer het Algemeen Overleg Bouwregelgeving en risicovloeren op de agenda. Met een brief verzochten we de Kamerleden om aandacht te blijven schenken aan het verbeteren van de toegankelijkheid, zodat conform het VN-verdrag Handicap de gebouwde omgeving geleidelijk toegankelijker wordt. Concreet agendeerden we de volgende punten:

1. Betere toegankelijkheidseisen voor nieuwbouwappartementen groter dan 70 m²
2. Toegankelijke aansluiting vanaf de toegangsdeur tot de openbare weg
3. Bruikbare liften bij brand

Functioneren van het Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen (CBR)

In de Tweede Kamer vond op 21 februari een rondetafelgesprek plaats over het functioneren van het Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen (CBR). KBO-PCOB leverde Kamerleden hiervoor verontrustende input aan. Dit in de vorm van een 'top vijf' van meest gedupeerde senioren en hun verhalen. Verder adviseerde KBO-PCOB om het CBR extra artsen te laten inhuren die helpen de achterstand op korte termijn in te halen. Daarnaast moet er een stop komen op dubbele keuringen en moet externe hulp voor de digitale aanvraag gefaciliteerd worden. Inmiddels zijn er ook gesprekken gaande met het CBR en wordt nagedacht hoe we senioren kunnen ondersteunen in het digitaal aanvragen van verlenging.